

|                                |                                                                          |
|--------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| <b>CYFARFOD</b>                | Panel Craffu Gofal                                                       |
| <b>DYDDIAD</b>                 | 29 Ionawr 2026                                                           |
| <b>TEITL</b>                   | Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid                                           |
| <b>Y RHESYMAU DROS GRAFFU:</b> | Sicrhau bod y gwasanaeth yn effeithlon.                                  |
| <b>AWDUR</b>                   | Stephen Wood, Rheolwr Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid Gwynedd ac Ynys Môn |
| <b>AELOD CABINET</b>           | Y Cyngorydd Menna Trenholme                                              |

## 1. Pam bod angen ei graffu?

- 1.1 Mae'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid (YJS) yn cael ei gynnal gan Gyngor Gwynedd ac mae'n gweithredu ar draws Gwynedd ac Ynys Môn. Mae'n dîm aml-asiantaeth sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc sydd mewn perygl o droseddu neu sydd wedi troseddu.
- 1.2 Mae angen sicrhau ei fod yn gweithredu'n effeithlon a bod gan y gwasanaeth adnoddau priodol.

## 2. Beth sydd angen ei graffu?

1. Adolygu nifer y plant sy'n cael eu cefnogi
2. Y gefnogaeth a roddwyd i gadw pobl ifanc allan o'r carchar
3. Y gwahanol brosiectau a ddarperir gan y gwasanaeth, yr heriau a wynebwyd, a'r llwyddiannau

## 3. Crynodeb a Materion Allweddol

### 3.1 Cyffredinol

- 3.2 Mae Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid (YJS) Gwynedd a Môn yn wasanaeth amlasiantaethol, a gynhelir gan Gyngor Gwynedd ac wedi'i leoli mewn swyddfeydd rhent preifat yn y Felinheli. Mae swyddogaethau statudol y gwasanaeth wedi'u seilio yn y **Ddeddf Trosedd ac Anrhefn 1998** (Ddeddf T & A) sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r gwasanaeth atal troseddu ac aildroseddu gan blant. Sefydlodd Ddeddf Trosedd ac Anrhefn wasanaethau Cyfiawnder Ieuencid (YJS) fel partneriaeth oedd yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol, Yr Heddlu, Y Gwasanaeth Prawf ac Iechyd i weithio gyda'i gilydd i ddarparu cyllid, adnoddau a llywodraethiant er mwyn sicrhau system cyfiawnder ieuencid effeithiol ar gyfer yr ardal a ddewiswyd, yn ein hachos ni dyma ardal dwy sir Gwynedd ac Ynys Môn.
- 3.3 Fel awdurdod lletya ar gyfer y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid, mae Cyngor Gwynedd yn darparu: rheolaeth llinell ar gyfer rheolwr y gwasanaeth, rheolaeth

ariannol, fframwaith hyfforddi a datblygu (ar gael i staff wedi'u secondio hefyd), cefnogaeth TG ac lechyd a Diogelwch ar gyfer y swyddfeydd a'r adeiladau. Mae'r gwasanaeth yn cynnal ei fusnes ac yn rheoli ei staff yn unol â pholisïau a gweithdrefnau Cyngor Gwynedd.

- 3.4 Mae'r gwasanaeth yn derbyn Goruchwyliaeth Strategol a Llywodraethu gan Fwrdd Rheoli Cyfiawnder Ieuenctid Gwynedd ac Ynys Môn, mae'r bwrdd yn cynnwys Penaethiaid Gwasanaeth, Uwch Reolwyr ac Arweinwyr o'r bartneriaeth leol; lechyd, yr Awdurdod Lleol (Addysg a Gwasanaethau Plant), y Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol, Heddlu Gogledd Cymru, Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throsedd, Mainc yr Ynadon, Gwasanaeth Llys a Thribiwnlys Ei Fawrhydi a'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid (Y Bwrdd). Ar hyn o bryd mae'r Bwrdd Rheoli yn cael ei gadeirio gan Gyfarwyddwr Corfforaethol Gwynedd ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol, ac mae'r cyfrifoldebau cadeirio yn cylchdroi rhwng y ddau awdurdod lleol. Mae'r Bwrdd Rheoli yn cyfarfod bob chwarter a bydd ganddo; cyllid, perfformiad, diogelu a monitro rhaglenni gwella, fel eitemau sefydlog.

### **3.5 Cynllunio Strategol**

- 3.6 Un o brif gyfrifoldebau statudol y bwrdd rheoli a'r rheolwr gwasanaeth yw cynhyrchu'r Cynllun Cyfiawnder Ieuenctid Blynyddol (**atodiad a**). Mae'r Cynllun yn gwerthuso perfformiad y gwasanaeth dros y 12 mis blaenorol ac yn mesur ei gynnydd ar y Cynllun blaenorol ac unrhyw gynlluniau gwella/gwaith sydd wedi'u cychwyn. Mae'n monitro ymrwymiad ac ymgysylltiad y partneriaid statudol, sy'n cynnwys cyllid ac adnoddau. Cyflwynwyd ein cynllun 2025-26 i'r Bwrdd / y Weinyddiaeth Gyfiawnder ym mis Mehefin 2025, cawsom lofnod ym mis Medi 2025, ar ben hynny mae'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid wedi gofyn am ganiatâd gan ein Bwrdd Rheoli i ddefnyddio ein Cynllun fel enghraifft o arfer da yn y sector.
- 3.7 Mae busnes strategol a gweithredol y gwasanaeth yn cynnwys cyfrifoldebau datganoledig a rhai nad ydynt wedi'u datganoli, mae ein gwaith gyda phartneriaid cyfiawnder troseddol yn derbyn goruchwyliaeth, arweiniad ac yn adrodd i'r Weinyddiaeth Gyfiawnder (MOJ) a'r Swyddfa Gartref (HO). Mae llawer o'r gwaith hwn yn cael ei gydlynw drwy Fwrdd Cyfiawnder Ieuenctid Cymru a Lloegr, sy'n gorff braich hir y Sector Cyhoeddus o'r Weinyddiaeth Gyfiawnder. Rôl y Bwrdd yw:
- 3.8 *"Goruchwyllo'r system cyfiawnder ieuenctid yng Nghymru a Lloegr, gyda rôl graidd i atal plant rhag troseddu trwy gynghori'r llywodraeth, monitro perfformiad y system, hyrwyddo arferion gorau, comisiynu ymchwil, a sicrhau lleoliadau diogel ar gyfer ieuenctid yn y ddalfa, i gyd o dan ddull "Plentyn yn Gyntaf" sy'n trin plant fel plant ac yn blaenoriaethu eu cryfderau a'u hadsefydlu."*
- 3.9 Mae'r holl faterion llys ieuenctid yn cael eu clywed yn y Llys Ieuenctid a Llys y Goron Caernarfon, gyda'r baich teithio ychwanegol ar deuluoedd i sicrhau presenoldeb yn llys Caernarfon; mae hyn yn gryn broblem i deuluoedd sy'n byw yn rhai o'n cymunedau mwy anghysbell lle mae'r ddarpariaeth trafndiaeth gyhoeddus yn gyfyngedig. Mae gennym drefniadau ar y ddwy ochr gyda'n cydweithwyr yng Ngwasanaethau Conwy, Sir Ddinbych a Sir y Fflint ar gyfer gwaith llysoedd ieuenctid yn llys ieuenctid Llandudno neu Lys y Goron yr Wyddgrug petai'n rhaid i'n plant fynd yno. Pan fo angen a phan fo risg achos, bydd y gwasanaeth yn

gweithredu ar ddarpariaeth wrth law Llys Remand Ddydd Sadwrn, i gefnogi ein cydweithwyr yn Sir y Fflint ble mae'r Llys Remand (Yr Wyddgrug) yn cael ei gynnal.

- 3.10 Mae holl faterion dalfa'r heddlu yn cael eu prosesu yn Nalfa Caernarfon, sydd eto'n faich ychwanegol ar deuluoedd i fynychu.
- 3.11 Mae gan y gwasanaeth ddyletswydd i gefnogi dioddefwyr troseddau ieuenctid, mae gennym dîm ymroddedig o staff sy'n cyfathrebu ac yn cefnogi dioddefwyr trwy gydol y daith gyfiawnder;
- 1 x Gweithiwr Cyswllt Dioddefwyr
  - 1 x Gweithiwr lawndal a Chyfiawnder Adferol
  - 1 x Cydlynnydd Gorchymyn Cyfeirio
  - 1 x Uwch Ymarferydd Dioddefwyr a Chyfiawnder Adferol
- 3.12 Eu rôl yw sicrhau bod llais y dioddefwr yn cael ei glywed o fewn prosesau cyfiawnder a bod datganiadau effaith yn cael eu defnyddio'n effeithiol i gynllunio ymyraethau a chefnogaeth. I sicrhau bod y dioddefwr yn gwybod am gynnydd a chanlyniadau'r plentyn. Darparu rhaglenni adferol priodol sy'n gysylltiedig â'r gymuned sy'n helpu'r plentyn i ddysgu am bwysigrwydd cymuned, effeithiau ar ddioddefwyr a ffyrdd o osgoi troseddu.
- 3.13 Yn ogystal â chefnogaeth cyfiawnder ieuenctid, mae'r gwasanaeth yn lletya Gwasanaeth Camddefnyddio Sylweddau Pobl Ifanc y ddwy sir ar y cyd (**Be di'r Sgôr**) ynghyd â Thîm Atal Ymddygiad Rhywiol Niweidiol Gwynedd (**Tîm Emrallt**).
- 3.14 Gellir gweld y strwythur staffio llawn yn **Atodiad a**.
- 3.15 Mae yna dîm Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid rhanbarthol penodol i Gymru (Bwrdd Cymru), sydd, yn ogystal â'r uchod, yn gweithio i sicrhau aliniad â Rhaglenni a Blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a chynnal trefniadau partneriaeth effeithiol yng Nghymru.

### **3.16 Perfformiad ac Arolygu**

- 3.17 Mae'r Bwrdd Cyfiawnder Ieuenctid yn monitro'r Safonau Cenedlaethol a'r Dangosyddion Perfformiad Allweddol (DPA), amlinellir rhestr lawn o'r DPA ac ymateb y gwasanaeth i berfformiad yn adrannau **5** ac **8** o Gynllun y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid 2025-26 (**Atodiad b**).
- 3.18 Y *Cwadrant* graddio perfformiad Cyfredol gan y Bwrdd i'n gwasanaeth yw;
- Cwadrant 2** (Perfformiad cyffredinol da)
- Mae cyfranogiad staff yn y Bwrdd (e.e. cyflwyniadau thematig) yn gryf.
  - Mae partneriaid yn parhau i wneud cyfraniadau cadarnhaol ac adeiladol.
  - Mae gwaith ar OoCRs ledled y rhanbarth yn dechrau dangos effaith gadarnhaol ar blant.
- 3.19 Derbyniodd y gwasanaeth Arolygiad Safonau Cyfiawnder Ieuenctid gan HMIP ym mis Tachwedd 2023, cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2024;

- 3.20 "Yn gyffredinol, cafodd YJS Gwynedd ac Ynys Môn ei raddio fel '**Da**'. Fe wnaethom hefyd arolygu ansawdd polisi a darpariaeth ailsefydlu, a gafodd ei raddio ar wahân fel '**Angen gwella**'."
- 3.21 *"Mae'r gwasanaeth yn canolbwyntio ar blant, ac mae wedi ymrwymo i helpu plant i roi'r gorau i droseddu pellach. Mae defnyddio dull unigol yn helpu i sicrhau bod anghenion amrywiol plant yn cael eu cydnabod, a bod cefnogaeth yn cael ei roi yn ei le i helpu iddynt ffynnu a medru mynd ati i wneud penderfyniadau positif. Mae'r staff a'r gwirfoddolwyr yn gryfder. Maen nhw'n garedig, meddylgar, yn gweithio'n dda gyda'i gilydd fel un tîm, ac yn eiriolwyr cadarn i'r plant maen nhw'n eu goruchwyllo."*
- 3.22 *"Mae'r hyn mae Tîm Emrallt yn ei gynnig (ymddygiad rhywiol problemus a niweidiol) yn ardderchog ac yn gwneud gwahaniaeth gwirioneddol wrth gefnogi ymarferwyr i wella agweddau ac ymddygiad plant. Mae Be di'r Sgôr (gwasanaeth camddefnyddio sylweddau) yn darparu ymyraethau o ansawdd uchel."*
- 3.23 *"Gall y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid fod yn falch iawn o'r ffordd y mae'n estyn allan at blant gyda thosturi i'w helpu i fyw eu bywydau gorau."*
- 3.24 Roedd yn ofynnol i'r gwasanaeth greu Cynllun Gwella Arolygu (IIP) mewn ymateb i'r saith prif ganfyddiad;
1. Sicrhau presenoldeb cyson yn y bwrdd rheoli gan uwch arweinwyr addysg ac iechyd, i gyflawni deilliannau addysg ac iechyd positif i'r holl blant.
  2. Ymdrin â'r datgysylltiad rhwng y bwrdd rheoli strategol ac ymarferwyr ar y rheng flaen.
  3. Ymdrin â'r bwlch yn y ddarpariaeth lleferydd, iaith a chyfathrebu i blant a sicrhau bod gwasanaethau'n cael eu darparu sy'n asesu ac yn ymateb i anghenion cyfathrebu plant.
  4. Gwella ansawdd y gwaith asesu a chynllunio i gadw plant yn ddiogel a rheoli'r risg o niwed y maent yn ei beri i eraill.
  5. Sicrhau bod y trosolwg gan reolwyr yn ddigon effeithiol o ran adolygu gweithgarwch Asset Plus a chynllunio wrth gefn, fel bod ymarferwyr yn glir ynghylch beth sydd angen iddynt ei wella.
  6. Rhoi arweiniad cynhwysfawr i ymarferwyr sy'n cefnogi cwblhau gwaith asesu y tu allan i'r llys a chynllunio effeithiol.
  7. Gwella gwybodaeth a dealltwriaeth ymarferwyr i adnabod pa bryd mae plant yn cael eu hecsbloetio fel bod camau prydlon yn cael eu cymryd i gadw plant yn ddiogel.
- 3.25 Gellir gweld copi o'r IIP yn (**Atodiad c**), mae cynnydd ar yr IIP yn cael ei fonitro'n rheolaidd gan Fwrdd Rheoli'r YJS, gyda'r Bwrdd wedi ymrwymo i gynnal adolygiad terfynol ar ei gyflawni, ym mis Mawrth 26.

## 4. Cefndir / Cyd-destun

### 4.1 Gweithio gyda Phlant

- 4.2 Mae'r gwasanaeth yn cefnogi a hyrwyddo'r egwyddor 'Plentyn yn Gyntaf' yng Nghymru, ein dull yw;

- *Blaenoriaethu buddiannau'r plant ac adnabod eu hanghenion penodol, eu galluoedd, hawliau a'u photensial.*
- *Hyrwyddo cryfderau a galluoedd unigol y plant er mwyn iddynt ddatblygu eu hunaniaeth, drwy waith sy'n adeiladol ac yn edrych i'r dyfodol, sy'n seiliedig ar berthnasau cefnogol sy'n arfogi plant i gyflawni eu potensial a chyfrannu'n gadarnhaol i gymdeithas.*
- *Annog plant i gyfranogi, ymgysylltu a chymryd rhan yn y gymuned ehangach. Mae'r holl waith yn cynnwys cydweithredu ystyrlon gyda phlant a'u teuluoedd.*
- *Hyrwyddo plentyndod sy'n rhydd o'r system gyfiawnder, drwy wneud gwaith ataliol rhagweithiol, gwaith dargyfeirio a chyn lleied o ymyrraeth â phosib. Mae'r holl waith yn ceisio lleihau'r stigma troseddol a ddaw o gael cyswllt â'r system.*

4.3 Mae'r gwasanaeth yn 'Wybodus o Drawma ' ac mae'n ymgorffori Profiadau Niweidiol Plentyndod yn ein prosesau asesu ac adrodd. Mae'r gwasanaeth hefyd yn ymarfer y Model Adfer wedi Trawma fel rhan o'n ymyrraeth a'n cefnogaeth, gyda chefnogaeth gan y Gwasanaeth Ymgynghori a Thriniaeth Fforensig yn y Glasoed (FACTS) yn rhanbarthol i ddarparu Rheolaeth Achos Gwell, lle gellir 'Llunio' achosion cymhleth gyda chymorth Seicolegydd Ymgynghorol.

#### **4.4 Cyflawni**

- 4.5 Mae canolfan Swyddfa'r Gwasanaeth ym mhentref y Felinheli, tua 3 milltir o Fangor a Caernarfon, ac mae'n defnyddio cyfleusterau'r sector cyhoeddus a'r sector preifat i gyfarfod gyda phlant a phobl ifanc, yn ogystal â chynnal ymweliadau cartref. Gwasanaeth peripatetig yw hwn yn bennaf ac mae gan y math hwn o ddarpariaeth oblygiadau amser a chostau sylweddol i staff ac arianwyr y bartneriaeth.
- 4.6 Mae'r gwasanaeth yn gweithredu tri char pŵl (2 x car ac 1 x Fan Cyfleusterau), mae ceir yn cael eu defnyddio gan staff ar gyfer ymweliadau cymunedol a defnyddir y fan i brosiectau cymunedol gan gynnwys gwaith Di-dâl ac iawndal. Mae'r defnydd o geir pŵl yn helpu i leihau costau teithio'r gwasanaeth ar gyfer gwasanaeth peripatetig sy'n gweithredu mewn cymuned wledig fawr. Mae gennym hefyd ddetholiad mawr o Offer a Chyfarpar ar gyfer prosiectau di-dâl ac iawndal; Casglu 'sbwriel, garddio, a chynnal a chadw cyffredinol.
- 4.7 Mae'r gwasanaeth yn darparu cymorth teithio i blant a theuluoedd a allai fel arall gael trafferth mynychu cyfarfodydd swyddfa, y Llys, neu gyfarfodydd gyda'r heddlu. Daw'r gefnogaeth ar ffurf talebau teithio i wasanaethau bws lleol.
- 4.8 Mae'r gwasanaeth yn parhau i adeiladu ar ein rhaglenni a Phecynnau Ymyraethau helaeth, mae'r Ymyraethau Gwydnwch (er eu bod yn dal mewn treialon ymchwil) yn ymuno ac eisoes yn cael eu defnyddio'n dda;
- *Dewisiadau Cadarnhaol*
  - *Amser Allan i bobl ifanc yn eu harddegau (Rhianta)*
  - *Teen Talk*
  - *Clued-Up*
  - *Star*
  - *Family Matters*
  - *Escape (Parenting)*
  - *Stori Olivia*

4.9 Yn ogystal, mae'r gwasanaeth yn cadw llyfrgell gynyddol o adnoddau ar-lein gaiff ei llywio a'i hadeiladu drwy ein rhan gyda'r Fforwm Ymyraethau YJS Rhanbarthol, sy'n cynnwys ymwybyddiaeth o drais a throseddau cylllell.

4.10 Yn 2025-26 bydd y gwasanaeth yn elwa o gyfraniad hael iawn (£16,200) gan Gomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru i brynu'r rhaglen **Penderfyniadau Rhithwir** am 12 mis. Mae Penderfyniadau Rhithwir yn rhaglen realiti rhithwir sy'n cael ei chyflwyno gan ddefnyddio clustffonau fideo sy'n caniatáu i blant a staff archwilio gwahanol senarios cymunedol (gall y rhain fod ar sail troseddu neu aros yn ddiogel) lle gall plant ryngweithio a gwneud penderfyniadau i newid naratif a chanlyniadau. Cefnogir y rhaglen gan Becynnau Dysgu Estynedig sy'n hwyluso'r rhyngweithio rhwng staff a phlentyn, gan hyrwyddo gwneud penderfyniadau gwell ac amlinellu canlyniadau unrhyw gamau gweithredu.

4.11 Mae'r gwasanaeth wedi prynu pump clustffon gyda'r rhaglenni canlynol;

- *Troseddau Cyllyll*
- *Hunaniaeth*
- *Dylanwad*

#### **4.12 Data Llwyth Achosion**

4.13 Mae yna ddwy brif garfan y mae'r gwasanaeth yn gweithio gyda nhw, y rhain yw;

#### **4.14 Atal a Dargyfeirio**

4.15 Mae'r gwasanaeth wedi cyflawni rhaglen waith atal a dargyfeirio lwyddiannus ac effeithiol dros y 12 mlynedd diwethaf, yn 2013 dim ond 15-20% o'n llwyth achosion oedd yn rhai cyn y llys, yn 2025 bydd y ffigur hwnnw'n agosach at 80%. Mae'r newid sylweddol hwn wedi'i gyflawni trwy ddeddfwriaeth, datblygu polisi a gwell ansawdd ymarfer ar draws partneriaeth y Sector Cyfiawnder Ieuencid.

4.16 Yn y maes hwn mae'r gwasanaeth yn gweithio i gadw plant i ffwrdd o'r system gyfiawnder ffurfiol trwy ddarparu'r canlynol;

#### **4.17**

|                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Eu cyfeirio at <b>Raglen Atal</b> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Cânt eu cyfeirio gan Ysgolion, Cerdyn Melyn YGG (HGC), Gwasanaethau Cymdeithasol</li><li>• Mae Atal yn rhaglen gymorth o ymyraethau wedi'u targedu i'w darparu gan amrywiaeth o asiantaethau, ond sy'n cael eu cydlynu gan y staff Atal</li><li>• Mae atal wedi'i anelu at bobl ifanc sydd mewn perygl o droseddu, h.y. heb gyflawni trosedd eto ond efallai y bydd tystiolaeth o ymddygiad gwrthgymdeithasol, defnydd sylweddau problemus, diffyg presenoldeb yn yr ysgol, ymddygiad problemus yn yr ysgol neu gartref. Mae angen i sawl ffactor fod yn bresennol er mwyn i'r atgyfeiriad fod yn addas.</li></ul> |
| Rhaglen Trawsnewid                | <p>Rhaglen Atal a Ariennir gan y Weinyddiaeth Gyfiawnder (2022-2025)</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Ei nod yw gweithio gyda phlant sydd ar fin troseddu, hysbysiadau YGG, NFAs, RUIs</li><li>• Ymyraethau sy'n seiliedig ar gryfderau</li><li>• Ymyraeth 10-12 wythnos</li><li>• Atgyfeiriadau a niferoedd/deilliannau carfanau yn cael eu monitro gan y tîm cenedlaethol Trawsnewid.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>YJS/Panel Gwneud Penderfyniadau'r Heddlu</b><br/><b>Penderfyniadau y Tu Allan i'r Llys</b></p> <p><b>Deiliant 22</b><br/><b>Deiliant 8</b><br/><b>Deiliant 20</b></p> <p><b>Rhybuddion Ieuenctid (Deiliant Ffurfiol)</b></p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cânt eu cyfeirio gan yr Heddlu, mewn ymateb i drosedd o lefel ddifrifoldeb 4 neu is (trefn gyhoeddus, ymosodiadau lefel isel, difrod troseddol, lladrad, meddu ar gyffur dosbarth B; ac eraill)</li> <li>• Mae'r Panel yn cynnwys; Swyddog Heddlu YJS, Gwirfoddolwr Cymunedol, Rheolwr Gweithredol YJS, Uwch Ymarferydd CA a Dioddefwyr YJS, gweithwyr achos (cydlynnydd RO). Y bwriad yw dargyfeirio pobl ifanc o'r broses llys, a thrwy hynny eu cynorthwyo i beidio â chael cofnod troseddol a derbyn ymyrraeth i'w hatal rhag mynd i mewn i'r system cyfiawnder ieuenctid yn y dyfodol.</li> <li>• Cwblheir asesiad a llunnir adroddiad ohono. Mae'r person ifanc yn adrodd i'r Panel, sy'n llunio cytundeb gwarediad sy'n cynnwys ymyraethau wedi'u targedu, y mae'r person ifanc yn cytuno iddynt.</li> </ul> <p><b>Mae yna dri posibilrwydd:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Canlyniad 8, 22, 20 - mae'r gwarediad mwyaf aml yn golygu nad yw'r person ifanc yn cael cofnod troseddol tra bod y ddau arall yn golygu eu bod yn cael hynny.</li> <li>- Rhybudd Ieuenctid</li> <li>- Rhybudd Amodol Ieuenctid – os nad yw'r Person Ifanc yn cydymffurfio, gellir ei ddychwelyd i'r llys</li> <li>- Fel arfer, mae'r Ymyrraeth yn para hyd at 3 mis. Lle bo'r angen, caiff hyn ei ymestyn a threfnir cynlluniau/strategaethau ymadael.</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### 4.18 Gorchymynion Llys Statudol

#### 4.19

|                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Gorchymyn Cyfeirio</b>            | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Yn para 3-12m</li> <li>• Mae'r Person Ifanc yn cael asesiad a llunnir adroddiad ohono. Mae'r person ifanc yn adrodd i Banel Gorchymyn Atgyfeirio, sy'n cynnwys gwirfoddolwyr cymunedol, sy'n llunio contract o ymyraethau y mae'r person ifanc yn cytuno iddynt.</li> <li>• Adolygiadau bob tri mis, ac yna Adolygiad Terfynol, lle mae'r Panel yn penderfynu a yw'r contract wedi'i gyflawni. Os yw wedi, mae'r Euogfarn wedi 'darfod' ar ddiwedd y Gorchymyn, sy'n golygu nad oes angen datgan yr euogfarn i gyflogwyr yn y dyfodol (gydag eithriadau penodol). Os ddim, bydd y cyfnod adsefydlu, cyn i'r euogfarn 'ddarfod', yn amrywio yn unol â'r Ddeddf Adsefydlu Troseddwyd. Bydd Gorchymyn Atgyfeirio yn ymddangos ar wiriad DBS.</li> <li>• Anogaeth a gorfodi adferol drwy'r Panel a'r Llys</li> <li>• Rhaglen oruchwylio a gwyliadwriaeth ddwys (y math mwyaf dwys o oruchwyliaeth gymunedol/dewis amgen yn lle y ddalfa – 25 awr yr wythnos)</li> <li>• Cyrffyw a Monitro Electronig (yn bennaf ar gyfer pobl ifanc ar ISS)</li> <li>• Gofyniad gweithgaredd: fel arfer i'r Person Ifanc gwblhau swm o oriau gwneud iawn</li> <li>• Gwaith di-dâl</li> <li>• Rhaglen: e.e. Troseddau Cylllyll, Dinasyddiaeth, Rheoli Tymer</li> </ul> |
| <b>Gorchymyn Adsefydlu Ieuenctid</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• 6-36 mis o hyd</li> <li>• Adolygiadau bob tri mis gyda Rheolwr Achos a staff Ymyraethau</li> <li>• Adolygiadau a/neu wrandawiadau Tor-amod yn y llys</li> <li>• Cyfarfodydd anogaeth a gorfodi adferol</li> <li>• Gofynion posibl:</li> <li>• Goruchwyliaeth: yn cynnwys gwaith sy'n gysylltiedig ag ymddygiad troseddol, presenoldeb gyda gweithiwr defnyddio sylweddau, cymorth y Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a'r Glasod</li> <li>•</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Gorchymyn Cadw a Hyfforddi</b>        | <p>Hyd o 4-24 mis</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dedfryd o garchar mewn Sefydliadau Troseddwy'r Ifanc.</li> <li>• Adolygiadau cystodaeth cyfnodol yn ôl hyd y ddedfryd</li> <li>• Cyfarfod Rhyddhau Cynnar i ystyried a ellir rhyddhau'r person ifanc yn gynnar gyda chyrrffw electronig a thag</li> <li>• Wedi'i ddilyn gan gyfnod o oruchwyllo ar drwydded yn y gymuned</li> <li>• Adolygiadau a/neu wrandawiadau Tor-amod yn y llys</li> <li>• Cyfarfodydd anogaeth a gorfodi adferol</li> <li>• Mae adsefydlu yn dechrau ar adeg y ddedfryd!</li> <li>• Bydd y Grŵp Rheoli Gweithredol yn darparu proses Panel Ailsefydlu pan fo angen.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Adran 250 (90/91 yn flaenorol)</b>    | <p>Dedfryd o garchar am fwy na 24 mis</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dedfryd o garchar mewn Sefydliadau Troseddwy'r Ifanc.</li> <li>• Adolygiadau cystodaeth cyfnodol yn ôl hyd y ddedfryd</li> <li>• Cyfarfod Rhyddhau Cynnar i ystyried a ellir rhyddhau'r person ifanc yn gynnar gyda chyrrffw electronig a thag</li> <li>• Wedi'i ddilyn gan gyfnod o oruchwyllo ar drwydded yn y gymuned</li> <li>• Adolygiadau a/neu wrandawiadau Tor-amod yn y llys</li> <li>• Cyfarfodydd anogaeth a gorfodi adferol</li> <li>• Mae adsefydlu yn dechrau ar adeg y ddedfryd!</li> <li>• Bydd y Grŵp Rheoli Gweithredol yn darparu proses Panel Ailsefydlu pan fo angen.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Llety Cadw Ieuencid Remand Diogel</b> | <p>Dylid ond ei ddefnyddio gan y Llys pan fydd hynny'n gwbl angenrheidiol a phan gaiff mechnïaeth ei wrthod.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dylai'r llys ystyried lles y plentyn</li> <li>• Dylai'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid gynnig dewisiadau amgen Mechnïaeth i osgoi Llety Cadw Ieuencid</li> <li>• Modiwl Mechnïaeth 'Asset+ a Remand' i'w hanfon at y Gwasanaeth Cystodaeth Ieuencid ar unwaith i drefnu lleoliad addas.</li> <li>• Dylai A+ ganolbwyntio ar anghenion unigol person ifanc ac amlygu unrhyw risg neu bryderon diogelwch a lles.</li> <li>• Y Gwasanaeth i drefnu cyfarfod cynllunio cychwynnol o fewn 5 diwrnod gwaith.</li> <li>• Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd hyd at ddyddiad dedfrydu'r llys.</li> <li>• Mae gan bob Llety Cadw Ieuencid statws sy'n derbyn gofal – Gofal cymdeithasol i fynychu cyfarfodydd.</li> <li>• Mae gennym grŵp rheoli sydd â goruchwyliaeth o unrhyw episodau Llety Cadw Ieuencid.</li> </ul> |
| <b>Gwirfoddol</b>                        | <p>Mae yna adegau pan fydd teulu neu'r plentyn yn gofyn am gymorth estynedig gan yr Gwasanaeth y tu hwnt i delerau'r gorchymyn llys, bydd y gwasanaeth yn cefnogi hyn lle mae buddion yn cael eu nodi, neu pan fydd y plentyn mewn cyfnod pontio/yn profi newidiadau sylweddol.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

#### 4.20 Data atgyfeirio/llwyth achosion

#### 4.21 Yn y cyfnod Ebrill 2024 i Awst 2025 derbyniodd y gwasanaeth yr atgyfeiriadau canlynol;

| Sir/Ymyrraeth | Trawsnewid/Atal | O22/O8 | YC/YCC | Gorchymyn Cyfeirio | YRO | DTO/Remand | Cyfansymiau |
|---------------|-----------------|--------|--------|--------------------|-----|------------|-------------|
| Gwynedd       | 57              | 79     | 24     | 17                 | 3   | 1          | 181(64%)    |
| Ynys Môn      | 20              | 52     | 14     | 9                  | 5   | 0          | 100 (36%)   |
| All-sirol     | 0               | 2      | 2      | 9                  | 2   | 0          | 15          |
| Cyfanswm      | 77              | 133    | 40     | 35                 | 10  | 1          | 296         |

4.22 Ar hyn o bryd mae 121 o blant yn agored i'r gwasanaeth

4.23 Yn ddiweddar, cwblhaodd y Bwrdd Rheoli ddadansoddiad cynhwysfawr o'r llwyth achosion ac mae'r canlynol yn grynodeb byr o'r canfyddiadau;

- I. **Rhyw:** Rydym wedi gweld cynnydd yn nifer y merched sy'n dod i mewn i'r system gyfiawnder yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae'r adroddiad hwn yn dangos gostyngiad yn y niferoedd yn y 12-18 mis diwethaf, ond nid i'r ffigurau isel blaenorol eto. Fodd bynnag, mae'n braf nodi nad yw merched yn symud ymlaen trwy'r system ar yr un raddfa â bechgyn. Mae'n ymddangos bod ymyraethau amserol ac ymddiriedaeth / perthynas yn cael effaith fwy cadarnhaol ar ferched. Mae oedran cyfartalog merched ychydig yn uwch na bechgyn, gall yr aeddfedrwydd cynyddol posibl gael dylanwad cadarnhaol ar lwyddiant merched a'u hymgysylltiad â'r cynnig Penderfyniadau Allanol Llys anffurfiol a ffurfiol.
- II. **Sir:** Mae rhai anghysondebau sylweddol mewn rhai carfanau (YROs) mewn perthynas â'r rhaniad sirol, rydym yn arsylwi hyn o bryd i'w gilydd ac fel arfer bydd hyn yn y tymor byr neu'n gysylltiedig â throeddau grŵp neu dargedu'r heddlu (gweithredol). Yn yr adroddiad hwn, ar draws y carfanau, gwelwn raniad atgyfeirio sirol arferol a phan ystyrir hyn law yn llaw â'r data hydredol nid oes unrhyw bryderon. Rydym wedi gweld cynnydd yn nifer y plant y tu allan i'r ardal (Plant sy'n Derbynn Gofal yn ein hardal mewn unedau preswyl), mae 15 yn y sampl hon sy'n gynnydd o 30% o'r blynyddoedd blaenorol ac yn golygu galw ychwanegol (heb ei ariannu) ar ein gwasanaeth. Mae dyletswydd a nodir yn Safonau Rheoli Achosion y Bwrdd y bydd y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid yn Gofalu ac yn Darparu cymorth i blant o ALI eraill sydd wedi'u lleoli yn eu hardal sydd ar orchmynion cyfiawnder ieuencid. Caergybi, Bangor a Caernarfon yw'r ardaloedd sydd â'r lefelau uchaf o Droseddau Ieuencid.
- III. **Oedran:** Mae'n gadarnhaol nodi nad oes unrhyw blant 10 oed yn y llwyth achosion ac roedd y rhai 11 oed yn y garfan Atal neu Drawsnewid lle nad oedd unrhyw drosedd yn gysylltiedig. Mae gan y garfan OofCR ystod oedran eang iawn ond mae 75% ohonynt dros 15 oed gyda thystiolaeth i awgrymu bod gwaith yn y garfan hon yn arafu dilyniant i ganlyniadau mwy ffurfiol neu bresenoldeb yn y llys. Ym mhob carfan mae merched ychydig yn hŷn na bechgyn ac nid oes gwahaniaeth oedran sylweddol rhwng siroedd. Mae plant y tu allan i'r ardal ychydig yn iau yn y rhan fwyaf o garfannau na phlant lleol.
- IV. **Troseddu:** Trais yw'r drosedd fwyaf cyffredin ym mhob carfan gyda bechgyn a merched, roedd gan 71% o Orchmynion Atgyfeirio drosedd dreisgar yn gysylltiedig. Mae presenoldeb troseddau rhywiol corfforol ac ar-lein/cyfryngau cymdeithasol yn peri pryder. Mae troseddau llosgi bwriadol yn ymddangos mewn gorchmynion llys ffurfiol mewn perthynas â digwyddiadau cyhoeddus yn ymwneud â sawl plentyn; fodd bynnag, roedd rhai digwyddiadau llosgi bwriadol yn ddifrod troseddol gan dân ac fe'u triniwyd yn briodol trwy sancsiynau ffurfiol y tu allan i'r llys ac ymyraethau addysgol. Mae troseddau meddiant cyllyll yn gyffredin ar draws y carfanau, mae sylw cenedlaethol a lleol ar droseddau cyllyll ieuencid wedi cyfrannu at weithredoedd heddlu ac addysg sy'n arwain at fwy o stopio a chwilio ac ymateb i wybodaeth. Diogelu'r cyhoedd a rheoli risg yw'r brif ystyriaeth wrth wneud penderfyniadau ar droseddau meddiant gyda chanlyniadau teg a phlant-ganolog. Pan fo bygythiad gwirioneddol i unigolion

(meddiant parhaus neu fygythiadau i'w defnyddio), defnyddir sancsiynau priodol ond yn anffodus, nid yw hyn yn cael yr effaith a ddymunir! Dylai achosion clwyfo Adran 18 fod wedi cael eu hosgoi. Mae mesurau ar waith i ddysgu o'r digwyddiadau hyn ac i leihau digwyddiadau yn y dyfodol. Daethpwyd o hyd i ymyraethau newydd i'r gwasanaeth ac mae'r gwasanaeth yn weithgar gyda'r CSP a phartneriaid i weithio gydag ysgolion ar ymyraethau ataliol a rhaglenni addysg i ledaenu ymwybyddiaeth o Drais, Camfanteisio a Meddiant/Troseddu Cyllell.

- v. **Statws:** Mae taith y plentyn trwy'r system cyfiawnder ieuenctid yn aml yn cael ei adlewyrchu gan eu taith gyda chymorth gwasanaethau plant;

| Carfan             | Hysbys i Wasanaethau Plant (%) | Rhif LAC |
|--------------------|--------------------------------|----------|
| Atal a Thrawsnewid | 9                              | 4        |
| OofCR              | 19                             | 11       |
| YC/YCC             | 15                             | 4        |
| Trefn Atgyfeirio   | 35                             | 6        |
| YRO                | 100                            | 5        |
| Cystodaeth         | 100                            | 1        |

- vi. **Addysg:** Mae tystiolaeth bryderus yn y set ddata i awgrymu bod canlyniadau addysgol i blant yn y system gyfiawnder o bosibl yn wael. Y cyfartaledd ar draws y carfanau yw Plant oed Ysgol **16% NEET**, dros oedran ysgol **38% NEET**. Y ffigurau uchaf yw 33% o blant oedran ysgol ar orchymyn atgyfeirio oedd ddim mewn addysg llawn amser, a 66% o blant uwchben oedran ysgol ar YRO oedd yn **NEET**
- vii. **Cyffredinol:** Mae'r gwasanaeth wedi buddsoddi (trwy gyllid OPCC) mewn '*Penderfyniadau Rhithwir*' sef ymyraethau rhyngweithiol **Trosedd Cyllell, Dylanwad a Hunaniaeth**, nod y rhaglenni hyn yw gwella ein heffeithiolrwydd i leihau risgiau trais, troseddau cyllyll a chamfanteisio. Yn ogystal, mae'r gwasanaeth yn gweithio ar y cyd â'r CSP a phartneriaid eraill ar y cymorth Dyletswydd Trais Difrifol mewn ysgolion i godi ymwybyddiaeth o drais, cyffuriau a defnyddio Fêps. Bydd y gwasanaeth yn adnewyddu ein trefniadau, ein polisïau a'n harferion ynghylch rheoli plant y tu allan i'r ardal i sicrhau rheolaeth effeithiol o achosion a chynnal a monitro'r galw.
- viii. **Dadansoddiad pellach** ar ADY ac Iechyd Meddwl a Lles ac ailymweld â data Gwahaniaeth ac Anghymesuredd cyn Ebrill 26 i lywio'r Cynllun Cyfiawnder Ieuenctid (2026-27) a rhaglenni Gweithredol.

#### 4.24 Gwarchod a Diogelu'r Cyhoedd

- 4.25 Mae gan y gwasanaeth ymagwedd gynhwysfawr at reoli risg a diogelu'r cyhoedd, mae pob asesiad yn canolbwyntio ar y risg y mae'r plentyn yn ei achosi iddyn nhw eu hunain ac eraill. Mae'r asesiadau hyn yn mynd drwy drefn sicrwydd ansawdd gan Reolwyr Tîm ar y Dechrau, Canolbwynt a Diwedd y

gefnogaeth/goruchwyliaeth, gydag Archwiliadau sicrhau ansawdd yn cael eu cwblhau'n flynyddol. Yn ogystal, mae gwasanaeth misol y *Panel Risg* yn rhoi cyfle i staff a rheolwyr asesu lefelau risg, addasu ac ailosod cynllunio a chymorth a fydd yn cynnwys cyfathrebu â gwasanaethau eraill.

- 4.26 Pan fo risgiau difrifol mae gan y gwasanaeth berthynas weithredol ac effeithiol â threfniadau MAPPA a MARAC, mae'r trefniadau hyn yn cael eu hadolygu'n flynyddol i sicrhau cyfathrebu clir a chyson a monitro newidiadau arferion. O ran plant sy'n pontio o'r ddalfa i'r gymuned neu sy'n symud i'r gwasanaeth oedolion (Gwasanaeth Prawf), mae cytundebau polisi ac ymarfer ar waith gyda'r rhaglen Rheoli Troseddwy'r Integredig (IOM) dan arweiniad Heddlu Gogledd Cymru a HMPPS.
- 4.27 Mae'r gwasanaeth yn gweithredu drwy Bolisiâu Diogelu Cyngor Gwynedd ac mae'n cydymffurfio â Gweithdrefnau Diogelu Cymru Gyfan. Mae Diogelwch a Lles yn elfennau asesu allweddol o'n fframwaith asesu. Mae'r gwasanaeth yn cyd-fynd ag arferion diogelu ac amddiffyn plant y ddau awdurdod lleol ac yn cyfrannu'n llawn ato. Mae staff a rheolwyr yn ymgysylltu'n llawn â gwasanaethau plant ym mhob agwedd ar arferion diogelu, mae'r holl staff yn derbyn hyfforddiant diogelu i'r lefel briodol ar gyfer eu rôl, ac rydym ar hyn o bryd yn gweithio gyda Chyngor Gwynedd i ddatblygu a gweithredu'r hyfforddiant diogelu newydd.

#### 4.28 Cyllid

- 4.29 Mae'r Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuencid yn wasanaeth aml-ariannu sy'n gofyn am brosesau adrodd a monitro ar lefel leol a chenedlaethol. Mae tua 46% o'r gwasanaeth yn cael ei ariannu gan grantiau, gyda'r gweddill yn cael ei ddarparu gan y Bartneriaeth Leol (Awdurdod Lleol, yr Heddlu, Iechyd a'r Gwasanaeth Prawf).
- 4.30 Darperir rheolaeth a goruchwyllo cyllid gan Gyngor Gwynedd gyda Chyfrifydd Grŵp ynghlwm wrth y gwasanaeth. Mae'r Bwrdd Rheoli yn adolygu ffioedd gwasanaeth a risgiau ym mhob cyfarfod chwarterol.

- 4.31 Mae'r Tablau isod yn amlinellu'r cyllidebau cyfredol ar gyfer 2025-26;

#### 4.32 Tabl 1 (Arian Parod)

| Ffynhonnell          | 2024-25 (£)       | 2025-26 (£)       | % cyfraniad    |
|----------------------|-------------------|-------------------|----------------|
| Cyngor Gwynedd       | 187,530.65        | 210,570.00        | 48.08%         |
| CSYM                 | 142,890.00        | 156,180.00        | 35.66%         |
| Heddlu Gogledd Cymru | 27,897.00         | 28,900.00         | 6.60%          |
| BIPBC (Iechyd)       | 34,000.00         | 37,320.00         | 8.52%          |
| Y Gwasanaeth Prawf   | 5,000.00          | 5,000.00          | 1.14%          |
| <b>Is-gyfanswm</b>   | <b>397,317.65</b> | <b>437,970.00</b> | <b>100.00%</b> |

#### **4.33 Tabl 2 (Secondiad)**

| <b>Ffynhonnell</b>   | <b>2024-25</b>    | <b>2025-26<br/>(Amcangyfrif)</b> | <b>% y cyfraniad</b> |
|----------------------|-------------------|----------------------------------|----------------------|
| Cyngor Gwynedd       | 54,630.73         | 60,470.00                        | 27%                  |
| CSYM                 | 54,789.07         | 55,540.00                        | 24.7%                |
| Heddlu Gogledd Cymru | 61,693.55         | 61,693.55                        | 27.5%                |
| BIPBC (Iechyd)       | 27,500.00         | 27,500.0                         | 12.2%                |
| Y Gwasanaeth Prawf   | 19,365.18         | 19,365.18                        | 8.6%                 |
| <b>Is-gyfanswm</b>   | <b>217,978.53</b> | <b>224,568.68</b>                | <b>100%</b>          |

#### **4.34 Tabl 3 (Grantiau) yn gofyn am adrodd chwarterol**

| <b>Ffynhonnell</b>                                         | <b>2024-25</b>    | <b>2025-26</b>    |
|------------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|
| PPE Llywodraethu Cymru (CCG)                               | 252,926.47        | 256,120.00        |
| Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throsedd (OPCC) Gogledd Cymru | 16,793.28         | 16,790.00         |
| Grant Cyfiawnder Ieuenctid                                 | 277,943.00        | 282,000.00        |
| FF Llywodraeth Cymru (Gwynedd)                             | 18,000.00         | 18,000.00         |
| <b>Is-gyfanswm</b>                                         | <b>565,662.75</b> | <b>572,910.00</b> |

#### **4.35 Tabl 4 (Cyfansymiau)**

| <b>Ffynhonnell</b>                       | <b>2025-26<br/>£</b>            |
|------------------------------------------|---------------------------------|
| Cyfraniad Partner Statudol (Arian Parod) | 437,970.00                      |
| Secondiad (mewn nwyddau)                 | 224,568.68                      |
| Grantiau (46%)                           | 572,910.00                      |
| <b>Cyfanswm</b>                          | <b>1,235,448.68<br/>(+4.6%)</b> |

- 4.36 Cafwyd cynrychiolaeth ar lefel leol a chenedlaethol i dynnu sylw at y baich presennol a roddir ar Awdurdodau Lleol mewn perthynas â'r anghydraddoldeb o gymorth ariannol i Gyfiawnder Ieuenctid yng Nghymru. Nid dim ond y cyfraniadau yw hyn, mae hefyd yn cynnwys costau cynnal a chostau sy'n gysylltiedig â Remand.

- 4.37 Mae'r cymorth ariannol presennol ar gyfer y gwasanaeth yn ddiogel ac yn cael ei reoli'n dda ond ni allwn anwybyddu'r risgiau pan fydd cyfran uchel o'r cyllid yn cael ei wneud ar drefniadau grant blynyddol.

## 5. Ymgynghori

- 5.1 Nid ydym wedi cael cyfle i ymgynghori â gwasanaethau/partneriaid eraill wrth baratoi'r adroddiad hwn.

## 6. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

- 6.1 Ydych chi wedi **cynnwys** preswylwyr / defnyddwyr gwasanaeth? Os na, pryd a sut ydych chi'n bwriadu ymgynghori â nhw?
- 6.2 Mae pob asesiad ffurfiol AssetPlus a PaDAT (offer asesu gorfodol, YJB/MOJ) o blant yn gofyn am ymgynghoriad ac adborth gan blant a'u rhieni/gofalwyr. Mae ansawdd yr adborth a'r cyfraniad hwn ('llais y plentyn') wedi ei sicrhau a'i adolygu gan reolwyr tîm yn ystod archwiliadau a goruchwyliaeth.
- 6.3 Yn ogystal, mae'r gwasanaeth yn comisiynu 'Viewpoint', rhaglen arolwg sy'n seiliedig ar Gyfiawnder Ieuencid, yr ydym yn ei defnyddio ar gyfer casglu barn plant am y gwasanaeth yn annibynnol, ar yr amod y gellir cael mynediad i adroddiad diweddar yn **Atodiad d**.
- 6.4 Fel rhan o'n Hymchwil Ymyrraeth Gwydnwch, mae 60 o holiaduron arolwg wedi'u llenwi gyda phlant a rhieni/gofalwyr. Bydd canlyniadau'r dadansoddiad yn cael eu rhannu gyda'r staff a'r Bwrdd Rheoli ar ôl cwblhau'r astudiaeth. Mae'r holiaduron yn archwilio ansawdd yr ymyrraeth newydd a grëwyd a hefyd gwell dealltwriaeth y plentyn o wydnwch a delio ag adfyd.
- 6.5 Yn ein gwahanol gyfarfodydd Panel aml-asiantaeth (Addysg, Iechyd, Risg a Dyrannu) rydym yn gwahodd ein partneriaid i roi adborth a dylanwadu ar ein gwaith. Maent yn cael cyfle i gyfrannu at Asesiadau, Gwaith Cynllunio a Gwneud Penderfyniadau ac mae eu mewnbwn yn gwella ansawdd y gwaith ac maent yn gallu cael mynediad at yr adborth gan y plant.
- 6.6 Fel rhan o gyflawni Gorchmynion Cyfeirio a Phenderfyniadau y Tu Allan i'r Llys, mae gofyn defnyddio Gwirfoddolwyr yng nghyfarfodydd y Panel RO a Phaneli Gwneud Penderfyniadau. Mae gennym grŵp gweithredol o 8-10 o wirfoddolwyr ar unrhyw un adeg ac maent yn darparu cefnogaeth hanfodol, ddiudedd i'r plant a'r gwasanaeth, gan gynrychioli'r gymuned a'r dioddefwyr wrth gofnodi llais y plentyn a fydd yn cael ei gynnwys mewn asesiadau ac adroddiadau.

6.7 Mewn Paneli Llys leuenctid, rhoddir adborth i'r gwasanaeth gan y Dedfrydwyr a Staff y Llys ar ansawdd y gefnogaeth, yr asesiad a'r adroddiadau y maent yn eu derbyn. Defnyddir y wybodaeth hon i lywio prosesau Sicrwydd Ansawdd ehangach a chynnal gwasanaethau o ansawdd uchel.

6.8 Ydych chi wedi ystyried **cydweithio**?

6.9 Rydym yn wasanaeth cydweithredol gyda grŵp staff aml-asiantaeth, yn ogystal â diwallu anghenion y plentyn, rydym ni a'n partneriaid yn ceisio cael 'Canlyniadau o fudd i'r ddwy ochr' wrth ystyried ein dull o roi cymorth gwasanaeth.

6.10 Mae gennym Gytundebau Lefel Gwasanaeth gyda phartneriaid ym maes lechyd, Tai Gogledd Cymru, Gyrfa Cymru a Rheoli Troseddwy'r Integredig (IOM).

6.11 Mae'r gwasanaeth yn gweithredu o fewn y cymorth ehangach gan wasanaethau plant, gan gyfrannu at;

- Gyfarfodydd Diogelu Amlasiantaeth
- Cynadleddau Amddiffyn Plant
- Adolygiadau LAC
- Grwpiau Troseddau Difrifol a Chyfundrefnol
- Paneli Cam-fanteisio
- Partneriaeth Diogelwch Cymunedol
- Bwrdd Diogelu Plant
- Uwch Dimau Rheoli (Gwasanaethau Plant)
- Teuluoedd yn Gyntaf a Chynllunio Grantiau Plant a Chymunedol.
- Bwrdd Cyfiawnder Troseddol
- Bwrdd Cynllunio Ardal
- Bwrdd Bregusrwydd
- Grwpiau Dyletswydd Trais Difrifol

6.12 Sut ydych chi wedi ystyried yr **hirdymor** a beth fydd anghenion pobl yn y blynyddoedd a ddaw?

6.13 Mae'r Cynllun Cyfiawnder leuenctid ar gyfer Gwynedd a Môn yn nodi'r cynllunio tymor byr i ganolig ar gyfer y gwasanaeth a'r Bwrdd Rheoli, a thrwy ein gwaith gyda'r Panel Cyngori ar Gyfiawnder leuenctid, Llywodraeth Cymru a'r Bwrdd rydym yn dadansoddi data a thueddiadau yn gyson i sicrhau ein bod yn sganio beth sydd ar y gorwel, arloesedd a datblygu arfer gorau effeithiol.

6.14 Rydym yn cyfrannu at y Byrddau Cyfiawnder Troseddol rhanbarthol a chenedlaethol, mae cyfranogiad yn y byrddau a'r grwpiau prosiect hyn yn sicrhau bod gan y gwasanaeth wybodaeth dda o gyfleoedd polisi a'r risgiau galw ar draws y system gyfiawnder.

6.15 Un o'r prif ystyriaethau sy'n cael ei archwilio ar hyn o bryd gan Lywodraeth Cymru a'r Weinyddiaeth Gyfiawnder yw Datganoli Cyfiawnder Ieuenctid yng Nghymru, mae rhaglenni gwaith byw yn cwmpasu; Trefniadau Cyllido a'r Gofynion Strwythurol os bydd yr ewyllys wleidyddol yn cytuno.

6.16 I sicrhau **integreiddio**, a ydych wedi ystyried yr effaith bosibl ar gyrff cyhoeddus eraill?

6.17 Mae'r gwasanaeth yn edrych yn gyson ar sut mae ein gwaith a'n canfyddiadau yn effeithio ar bartneriaid a gwasanaethau eraill. Mae ein Bwrdd Rheoli aml-asiantaeth yn sicrhau bod gan ein partneriaid perthnasol y wybodaeth lawn am ein gwaith ac yn cael cyfle i adnabod cyfle i ddysgu oddi wrth y gwasanaeth a chyfrannu ato. Un o brif ofynion aelodau'r Bwrdd Rheoli yw lledaenu gwybodaeth o'r gwasanaeth o fewn eu hasiantaethau eu hunain, a darparu gwybodaeth i waith y Bwrdd o'r bartneriaeth gwasanaeth cyhoeddus ehangach.

## **7. Effaith ar nodweddion cydraddoldeb, y Gymraeg a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol**

7.1 Yng Nghymru, mae'r ganran uchaf o siaradwyr Cymraeg yn ôl y boblogaeth yng Ngwynedd ac Ynys Môn; Gwynedd 64.4% ac Ynys Môn 55.8%. Felly, mae angen i weithlu'r Gwasanaeth adlewyrchu hyn. Ar hyn o bryd o'r 40 o staff (ar draws y 3 gwasanaeth), mae 37 (93%) yn siaradwyr Cymraeg Iaith Gyntaf, dau yn ddysgwyr Cymraeg (canolradd), ac un â gallu Cymraeg cyfyngedig (Sylfaenol). Mae'r holl ymyraethau, cyfathrebu a'r gefnogaeth yn cael eu cyflwyno yn yr iaith sy'n ofynnol gan y teulu neu'r plentyn ac mae'r gwasanaeth yn gweithio i gyflawni gofynion Polisi Iaith Gymraeg Cyngor Gwynedd.

## **8. Camau Nesaf**

### **8.1**

1. Parhau â'n hymateb effeithiol i ganfyddiadau HMIP.
2. Atgyfnerthu ein gwaith i wella cynrychiolaeth a chyfranogiad yn y Bwrdd Strategol.
3. Sicrhau gweithrediad effeithiol y '*Polisi Gwaredu Ieuenctid Rhanbarthol y Tu Allan i'r Llys*' newydd gyda'r bwriad o gynyddu'r defnydd o Ganlyniad 22, lleihau'r nifer ddaw i mewn am y tro cyntaf, gweithio gyda chydweithwyr yn y Bwrdd a phlisma lleol i fonitro ac effeithio ar newid.
4. Parhau gyda'r ymdrechion i wella'r Trosolwg ac Arweinyddiaeth Strategol.
5. Cynnal a darparu gwasanaeth da ac effeithiol yng nghyd-destun y pwysau ariannol.
6. Byddwn yn gweithio'n agos gyda'r gwasanaeth a'n cydweithwyr yn y bartneriaeth ehangach i Flaenoriaethu;
  - *Trais Ieuenctid*,

- *Monitro Addysg, Hyfforddiant a Chyflogaeth (gan gynnwys arferion gwahardd)*
- *sicrhau bod ein hymarfer a'n cefnogaeth Camfanteisio yn cadw plant yn ddiogel.*

7. Byddwn yn gweithio gyda chydweithwyr ym Mwrdd Cymru a thîm Data y Bwrdd i gynnal adroddiadau Perfformiad effeithiol.

- 8.2 Roedd ein perfformiad o ran Addysg, Hyfforddiant a Chyflogaeth yn 2022-25, yn is na'r safonau, y maes mwyaf pryderus oedd plant oedran ysgol, rydym wedi cofnodi cynnydd yn nifer y gwaharddiadau a dderbyniwyd gan y plant rydym yn gweithio gyda nhw, amserlenni amgen sy'n is na'r 25 awr angenrheidiol ac rydym yn gweld dirywiad amlwg yn y berthynas rhwng ysgolion a theuluoedd. Bydd hyn yn parhau i fod yn ffocws sylweddol i'r gwasanaeth yn y 12 mis nesaf, gan edrych yn benodol ar nifer a mathau o ACEs a lefelau profiadau trawma gan y plant hynny nad ydynt mewn addysg llawn amser.
- 8.3 Mae'r gwasanaeth wedi bod heb gefnogaeth Anghenion Lleferydd, Iaith a Chyfathrebu (SLCN) ers 6 blynedd. Er gwaethaf sawl ymdrech a sicrhau cyllid ar gyfer secondiad, nid yw ein Tîm SLCN lleol wedi gallu darparu adnoddau. Mae'r gwaith yn parhau i archwilio opsiynau eraill ar gyfer adnoddau/cymorth, ac mae pwysau ychwanegol yn cael ei deimlo yn dilyn argymhellion HMIP o'n harolygiad ym mis Tachwedd 2023. Mae ein hymdrechion yn cael eu rhwystro oherwydd penderfyniadau a wnaed gan Lywodraeth Cymru i beidio â blaenoriaethu Cyfiawnder leuenctid yn eu Hadroddiad '*60%-Rhoi Llais iddynt*' (2023) a gwrthod argymhelliad 3 a 6. Dylid nodi bod ein cydweithwyr SaLT lleol wedi bod yn gefnogol iawn wrth greu cynllun hyfforddi ac adnoddau ar gyfer staff y gwasanaeth.
- 8.4 Mae secondiad y gwasanaeth prawf yn parhau i gyflwyno anawsterau i'r gwasanaeth, yn enwedig yn dilyn canfyddiadau ein Arolygiad 2023 lle graddiwyd absenoldeb Swyddog Prawf fel maes i'w wella. Ers 2022 mae'r gwasanaeth wedi cael Swyddog Gwasanaeth Prawf ar secondiad yn lle Swyddog Prawf cymwysedig oherwydd adnoddau cyfyngedig yn ein timau gwasanaeth prawf lleol, mae'r trefniant hwn yn gweithio'n dda i'n gwasanaeth, gan ein bod yn cynnal cysylltiadau strategol a gweithredol agos iawn â'n uwch swyddogion NPS/IOM lleol ac arweinydd DPU. Fodd bynnag, ymddengys bod gan HMIP a HMPPS farn wahanol ar sut dylai Gwasanaethau Cyfiawnder leuenctid gael eu hadnoddau, mae hwn yn fater cenedlaethol, mae gan y gwasanaeth ddylanwad cyfyngedig ar benderfyniadau sy'n cael eu gwneud.
- 8.5 Mae ein ffigurau anghymesuredd ar gyfer plant BAME yn isel, fodd bynnag, mae yna blant rydyn ni'n gweithio gyda nhw nad ydynt yn ystyried eu hunain fel Prydeinwyr Gwyn, lle mae hyn yn digwydd rydym yn ceisio cefnogaeth gan eraill i sicrhau bod anghenion y plentyn yn cael eu diwallu'n llawn (gweler **Atodiad e**).

- 8.6 Bydd ein ffocws anghymesuredd ar Brofiad Gofal Plant ac mae'r gwasanaeth yn ganolog i'r gwaith o gyflwyno Protocol a Phhecyn Cymorth newydd Llywodraeth Cymru ar Ddad-droseddu Plant a Phobl Ifanc sydd â Phrofiad Gofal. Byddwn yn defnyddio ein sefyllfa o fewn y bartneriaeth i godi ymwybyddiaeth a sicrhau bod y gwaith yn cael ei gynnwys yn yr asesiad o anghenion Dyletswydd Trais Difrifol, a'r Polisi Datrys y Tu Allan i'r Llys Rhanbarthol newydd.
- 8.7 Mae Sicrhau Ansawdd yn elfen allweddol i ddarparu gwasanaethau effeithiol ac i sicrhau bod plant yn derbyn cymorth o'r ansawdd uchaf. Caiff archwiliadau Sicrwydd Ansawdd eu cynnal yn flynyddol fel rhan o'n gwaith cynllunio, gyda'r Bwrdd Rheoli yn canolbwyntio ar feysydd gwaith. Yn 2025 cafodd y gwasanaeth y dasg o archwilio 'Asesiadau' a 'Gweithio gyda Dioddefwyr', mae enghraifft o'n gwaith i'w gweld yn **Atodiad f**.

## **Atodiadau**

- a. Y Strwythur Staffio**
- b. Cynllun Cyfiawnder Ieuenctid G&M 25-26**
- c. Cynllun Gwella Arolygiad Arolygaeth Garchardai ei Fawrhydi (HMIP)**
- d. Adroddiad 'Viewpoint'**
- e. Adroddiad Anghymesuredd**
- f. Adroddiad Sicrhau Ansawdd 2025**